

KONYA KARAHÖYÜK KAZISI, 1961

Ord. Prof. Dr. Sedat ALP

Türk Tarih Kurumu ile Ankara Üniversitesi Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi Hitit Araştırmaları Enstitüsü ve Millî Eğitim Bakanlığı Eski Eserler ve Müzler Genel Müdürlüğü adına yapılmakta olan Konya Karahöyük Kazılarına 1961 yılında da 24.8.1961 — 22.10.1961 tarihleri arasında devam edilmiştir. Başkanlığım altındaki Kazı heyetine, Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi Hititoloji Asistanı Yaşar Coşkun ile aynı bölüm öğrencilerinden Sargon Erdem, İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi öğrencilerinden Nural Onat ile Eski Eserler ve Müzeler Umum Müdürlüğünden Fotoğrafçı Selahattin Öztartan ve Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesinden müstahzır Osman Karakya katılmışlardır.

Hüyükte, 1953 yılından beri kazılmakta olan C çukurunda VI. tabakanın 2. safhasıyla VII. tabaka kazılmıştır. 1960 yılında V. ve VI. tabakalarda tek renkli çarksız seramik yanında bol miktarda meydana çıkarılan "Intermediate," tipinde boyalı seramik, VI. tabakanın 2. safhası ile VII. tabakada da devam etmektedir. VII. tabaka mimarî bakımından çok verimli olmuş ve Erken Bronz Çağı'na ait büyük bir binanın bir kısmı meydana çıkarılmıştır. Diğer kısımları henüz kazılmamış tabakalar altında kaldığından bu yapının ancak 8.75 x 11.00 ölçülerinde bir saha içindeki kısmı kazılabilmektedir. Bu sahada odalar ile binanın merkez kısmını teşkil etmesi muhtemel olan bir salon veya avlu ele geçmiştir. Meydana çıkarılan kerpiç duvar kalıntıları resmî bir binaya ait büyük bir yapı kompleksi ile karşı karşıya olduğumuz intibamı uyandırmaktadır. Ocaklardan başka, sunak

yerleri, nişler, 105-115cm. derinliğinde iki adet mahzen bulunmuştur. Büyük bir ocak ile bir sunak ve nişi ihtiva eden merkezî kısımda gri ve kırmızı renkte orta ve küçük boyda bir sıra gaga ağızlı libasyon kabı ele geçmiştir. Kırmızı renkteki gaga ağızlı kapların ekserisinin boyun ve göğüs kısımlarında iki sıra halinde siyah boya ile kadın göğüsleri tasvir edilmiştir. Mimarî hususiyetlerden başka, bu gibi libasyon kaplarının mevcudiyeti, bu yapının bir ana tanrı mâbedine ait olduğunu düşünmemize sebep olmaktadır. Bu tabakada bulunan gaga ağızlı kaplarla, Alacahöyük Kral Mezarlarında ele geçen ve Truva'da Erken Bronz Çağı'na ait gaga ağızlı kapları hatırlatanlar mevcuttur. Karahüyüğün VI. tabakasında, Truva'da en geç III. tabakada bulunan sepet kulp tipinde ve birbirini kesmek suretiyle üstüste geçen iki kulplu bir kapak bulunmuştur. Bu buluntu karahüyüğün VI. tabakasının, en geç, Truva III. ile muasır olacağını göstermektedir. Mevcut diğer ip uçları da göz önünde tutulduğu takdirde, Karahüyüğün VII. tabakasında bulunan mâbedin, Alacahöyük kral Mezarları ve Truva II. ile çağdaş olması icap edecektir.

Hüyükte, 1960 yılında kazılmasına başlanan O çukurunun kuzey-batısındaki çöp çukurunun araştırılmasına 1961 yılında da devam edilmiş ve bu kazı sahasındaki çalışmalar çok verimli olmuştur. Bu büyük çöp çukurunun hudutları henüz tamamen tesbit edilememiştir. Burada çeşitli seviyelerde iki silindir mührün orijinali ve Syro-Hitit üslûbunda bir sıra yüksek kaliteli silindir mühür baskıları ile damga mühür baskıları ele geçmiştir. Daha evvelki senelerde bulu-

nan mühürler ve baskıları ile birlikte bu eserler Syro-Hitit üslubun en mütene örneklerini vermiş bulunmaktadır. Karahöyük mühürleri üzerinde bu üslup nev'inin başlıca konuları işlenmiştir. Karahüyükte bu yıl ilk defa olarak aynı üslûba ait bir mühürün iki ayrı baskısı üzerinde çivi yazılı bir kitâbe bulunmuştur. Aynı çöp çukurunda, elde edilen en mühim eseri, vücut yapısı fevkalâde zarif, çıplak ve kanatlı, kurşundan bir İştâr idolu teşkil etmektedir. Bu eser, san'at bakımından aynı konuyu temsil eden eserlerin hepsinden üstündür ve Eski Anadolu san'atında mühim bir mevki işgal edecektir.

Hüyük dışında, güneyde, dolma toprağın altındaki terasta, P çukurunda, 1960 yılında başlanan kazıya devam edilmiş, mezarlık sahasının güneyinde, I. tabakada hiç tahribe uğramamış, zengin buluntulu evle-

rin temiz plânları meydan çıkarılmıştır. Bu çukurda, geçen yıl kazılan I. tabakaya ait mezarların altında, yine mezarlara raslanmışsa da imkânlarımız müsaade etmedğinden bu mezarlar kazılamamıştır. 1960 yılında I. tabakaya ait mezarlıkta meydana çıkarılan ve üzerinde iki işaret bulunan fayans damga mührünün, Gordion'da Hitit Mezarlığında bulunan mühür (M. Mellink, Hittite Cemetery at Gordion S. 42 pl. 23 m.n) ile Alishar'da tabaka dışında bulunan mühür (OİIP 29, 419 fig. 479, c 600) ve Acemhüyükten gelen mühür (Burhan Tezcan Belleten 88 S. 526 res. 23) ile aynı olduğu tesbit edilmiştir. Bu suretle Gordiondaki Eski Hitit Mezarlığının, Karahöyüğün I. tabakası ve onunla çağdaş olan Kültepe Kârum I b tabakası ile aynı devire ait olduğunu tesbit etmek mümkün olmuştur.

1961 yılında höyük üzerinde kazılan büyük çöp çukurunda, bir ağırlık üzerinde aynı mührün baskıları da ele geçmiştir.